

NIEUWPOORT-BAD SIMLI WANDELING STRAATNAMEN

**GUIDO DEMERRE – FRIEDE LOX
VRIENDEN VAN HET PATRIMONIUM NIEUWPOORT**

Wandeling Nieuwpoort-Bad – straatnamen

Ligging Nieuwpoort-Bad

Nieuwpoort-Bad ligt ten westen van de IJzermonding. Het is de eerste badplaats van de Westkust van de Belgische kust. De westkust strekt zich uit tot aan de Franse grens. Nieuwpoort-Bad is begrensd door de Noordzee, de Kinderlaan (Oostduinkerke); de Victorlaan, het Kattesas, de havengeul.

Exclusieve badplaats en historiek van de verkaveling structuren

Jonker Benoit-Georges-Alexis CROMBEZ (°Leuze 17 juli 1785 - + Doornik 13 januari 1854), Doornikse industrieel, huwt voor de tweede maal op 18 September 1811 te Doornik met **Henriette LEFEBVRE** waarbij hij 7 kinderen krijgt.

Op 30 juli 1830 koopt hij 542ha 85a 10ca gronden te Nieuwpoort-baden (+Groenendijk) voor de som van 122.850 fr. Later groeit dat aan tot 833ha 93a 26ca. In 1839 koopt hij het duinengebied van Lombardsijde. Na zijn overlijden in 1854 krijgt zijn weduwe het vruchtgebruik van zijn gronden. Op 2 juni 1862 krijgt de jongste zoon, Benjamin bij notariële akte o.a. de gronden van Nieuwpoort-baden (duinstrook van Westende tot Oostduinkerke) in naakte eigendom; de moeder behoudt het vruchtgebruik.

De burgemeester van Nieuwpoort - Frans Norbertus Van Baeckel - wilde op het grondgebied van Oostduinkerke samen met enkele vooraanstaande burgers, in de buurt van het vestingstadje de badplaats 'Nieuwpoort-Zeebaden' oprichten. Dit gebeurde op 21 april 1864 door "**La Société Anonyme de Nieuport-Bains**". De badplaats bevond zich ten westen van de IJzermonding. De maatschappij was aanvankelijk bijna volledig aangewezen op de goodwill van de Doornikse industriële familie Crombez, vooral Benjamin Crombez. Al heel snel stond hij een stukje duinen af voor de bouw van een eerste paviljoen "**le Pavillon des Bains**". Het jaar nadien (1865) legde men de drie kilometer lange verbindingsweg tussen Nieuwpoort-Stad en de zee aan. Op 2 juni 1867 staat Henriette Lefebvre haar vruchtgebruik af aan haar jongste zoon, Benjamin. Na het doortrekken van de spoorlijn Diksmuide - Nieuwpoort tot in de badplaats in 1869 werd de verdere uitbouw van de badplaats vooral het werk van de jonge Benjamin Crombez (1832-1902). Hij drukte zijn stempel op een sterk gecontroleerde ontwikkeling. Hij droomde van een **elitaire** en aristocratische **badplaats**

Teruggaand op het plan van aanleg onder leiding van architect Thielens in 1867 werden de duinen opgedeeld in regelmatige blokken, waardoor het uiterst regelmatige stratenpatroon ontstond - **een schaakbordschema** - gevormd door de Zeedijk, Albert I-laan, Franslaan en Elisalaan. De percelen werden bij voorkeur verkocht aan families die Benjamin Crombez persoonlijk kende of die hem geraffineerd en vooral gefortuneerd genoeg leken. Enkel vooraanstaanden en mensen met standing konden rekenen op zijn goedkeuring. Onder de kopers vinden we Nieuwpoortse prominenten zoals notaris Jules-Aimé de Brauwere en burgemeester Van Baeckel. Zij werden de burens van ministers, generaals, industriëlen, mensen van adel. Alle bouwprojecten waren onderworpen aan strenge voorschriften en moesten bovendien door Crombez persoonlijk goedgekeurd worden. Massatoerisme was niet aan de orde. Zijn werkwijze stuitte echter op kritiek en ook het feit dat Nieuwpoort Zeebaden in die tijd tot Oostduinkerke behoorde, was een rem op de ontwikkeling van het toerisme. Toen Crombez in 1890 besefte dat er na 30 jaar nog maar 42 villa's gebouwd waren, besloot hij in 1893 de

uitbating van de badplaats toe te vertrouwen aan de naamloze vennootschap “**Grands Hôtels et Villas de Nieuport-Bains**” die vanuit Brussel de verdere uitbouw van de badplaats in goede banen moest leiden. In de hoop om nieuwe geïnteresseerden aan te trekken, werden de grondprijzen verlaagd en bouwreglementen versoepeld. De hele reeksen verkoops- en bouwvoorwaarden door hem opgelegd belemmerden echter de verdere uitbouw van de badplaats.

Op 24 mei 1894 stelt Benjamin een eigenhandig geschreven testament op waarbij hij zijn goederen schenkt aan zijn neef Henri Crombez sr.

Bij het overlijden van Benjamin Crombez **op 23 augustus 1902** wordt **Henri Crombez sr** eigenaar en telde Nieuwpoort-Bad slechts 83 villa's, 7 hotels, 7 winkels en een casino.

De expansie en de vernieuwde bouwactiviteit werden onderbroken door beide wereldoorlogen, toen de badplaats in een puinhoop herschapen werd.

Henri Crombez sr schenkt op **20 oktober 1922** het strand, de dijk, de openbare plaatsen, lanen en wegen aan de gemeente Oostduinkerke.

Het wetsvoorstel Vauthier van **8 maart 1928** tot grenswijziging tussen de gemeenten Nieuwpoort en Oostduinkerke wordt bij de kamer van volksvertegenwoordiging ingediend doch wordt niet uitgevoerd want de (toenmalige) burgemeester Désiré Brassinne van Oostduinkerke woonde te Nieuwpoort-baden op de hoek van de Louisweg - Albert I-laan en de inwoners van Nieuwpoort-Bad bleken geen voorstanders te zijn voor grenscorrectie.

Op 22 december 1928 - verkoopt grootgrondeigenaar Henri Crombez sr 93 ha duingebied aan de pas opgerichte maatschappij “**SIMLI**” (**société immobilière et mobilière du littoral**).

Bij een referendum in 1947 lobbyde de minderheid van de inwoners zich uit voor een overheveling van de badplaats van Oostduinkerke naar Nieuwpoort. Sinds 19 mei 1949 werd Nieuwpoort-Bad, t.t.z. 433 ha gelegen tussen de Havengeul, de zee en de Kinderlaan, bij Prinselijk Besluit bij Nieuwpoort gehecht.

Ontdekking van de westelijke kant van de SIMLI-wijk

De in **1928** opgerichte maatschappij “**La Société Immobilière et Mobilière du Littoral**” (**SIMLI**), zorgde in de jaren **1950-1960** ten zuiden van Elisalaan, rondom het Guido Gezelleplein, schuin ingeplant op de Zeedijk, voor de belangrijke elitaire villaverkaveling (1950-60), met bochtige lanen, waarbij duinen reliëf en duinbeplanting behouden bleven. Cottagebebouwing, zo karakteristiek voor De Panne en Koksijde, is hier quasi onbestaand. In een **kleine wijk ‘de Callebout-site’** in de omgeving van de August Oleffelaan, ontwierp architect Peter Callebout in de jaren **1954-1956** een 10-tal woningen. Deze en nog een drietal modernistische woningen hebben elk een specifieke uitstraling die zich onderscheidt van de rest van de SIMLI-wijk. Volgens plenair overleg en suggesties van het Agentschap Onroerend Erfgoed van 28/11/2011 moet de eigenheid van deze woningen behouden blijven en zo mogelijk opgewaardeerd worden. De uitbreiding naar agrarisch gebied (tot Victorlaan) gebeurde later, Daar bevindt zich tussen Nieuwpoort-Stad en -Bad het vlak polderlandschap. Langsheen de Havengeul en rondom de Albert I-laan wordt steeds meer door de toenemende toeristische infrastructuur de recreatieve uitbouw overrompeld, cf. oprichting van appartementsgebouwen, vakantiedorpen, -homes.

De Belle Epoque: ontwikkeling van toerisme

Halfweg de 19de eeuw geldt het kustgebied, de Westkust - het gebied tussen IJzermonding en

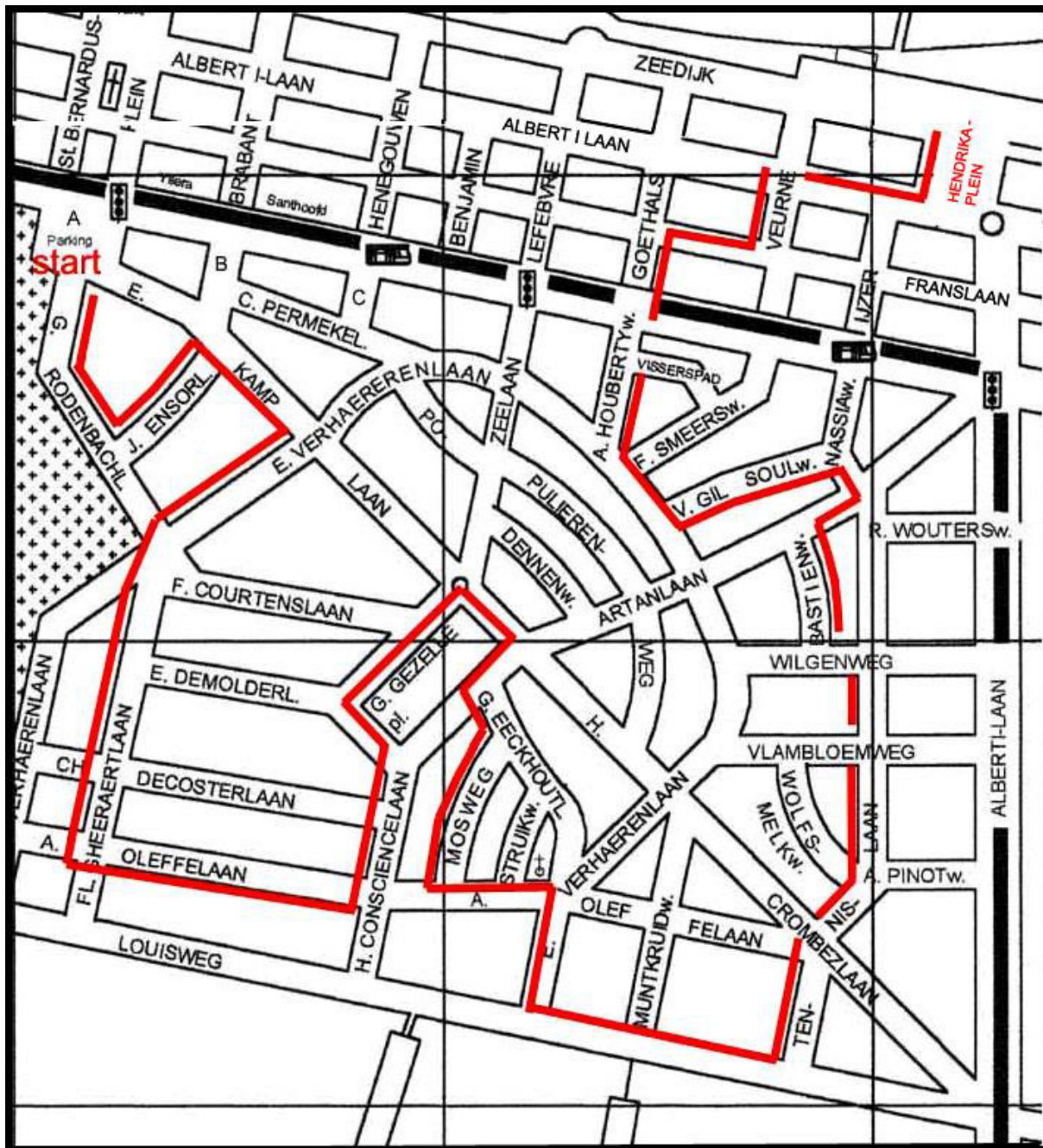
Franse grens - zowat als het einde van de wereld. Aan ongerepte natuur geen gebrek, alleen heeft in die tijd haast niemand daar oog voor. Zelfs op **kunsten** is het dan nog wachten. De ontwikkeling van het toerisme is trager op gang gekomen dan elders aan onze kust en dat was een zegen voor kunstenaars van alle slag. Met de grootste gedrevenheid hebben zij de onvatbare diversiteit van het zeeklimaat weergegeven, met empathie het harde bestaan van de vissersbevolking beschreven, op kleurrijke wijze de vakantiesfeer aan zee bezongen. Ondanks de twee Wereldoorlogen bleven steeds nieuwe kunstenaars het gebied opzoeken: sommige als vakantiegangers, andere op blijvende wijze. Het waren literatoren, schilders, beeldhouwers en ook componisten.

Gids Friede Lox

Wandeling

- Nieuwlandplein
- Georges Rodenbachlaan
- James Ensorlaan
- Edmond Kamplaan
- Emile Verhaerenlaan
- Floribert Gheeraertlaan - Franz Courtenslaan - Eugène Demolderlaan - Charles Decosterlaan
- Auguste Oleffelaan
- Henri Consciencelaan
- Guido Gezelleplein
- Henri Crombezlaan
- Georges Eekhoudlaan
- Mosweg
- Auguste Oleffelaan - Struikweg
- Georges Eekhoudlaan
- Louisweg - Muntkruidweg
- Tennislaan - Henri Crombezlaan - Wolfsmelkweg - Albert Pinotweg - Vlam-bloemweg
- Wilgenweg
- Bastienweg
- Artanlaan
- Tennislaan - Rik Woutersweg - Parnassiaweg
- Victor Gilsoulweg
- Emile Verhaerenlaan - Frans Smeersweg
- Albert Hubertyweg - Visserspad - Elisalaan
- Goethalsstraat
- Franslaan
- Veurnestraat - Albert I-laan
- Zeedijk
- Hendrikaplein

Nieuwe naam sinds 2005 voor het gedeelte van het Sint-Bernardusplein, zuidelijk van de Elisalaan.

Omstreeks 1973 werd op dit plein een complex opgetrokken "Newportland". Van bij de aanvang werd dit afgehuurd door 'De West club'.

Deze club had haar oorsprong in Koksijde sinds 1965 en de drijvende kracht was voorzitter Willem Denys. Ze trokken diverse families aan en vonden het opportuun een Vlaamse Vakantieclub op te richten. Ze kenden tussen 1973 en 1979 hun hoogtepunt in de locatie "Newportland".

Eminente families uit heel het Vlaamse land zakten af naar Nieuwpoort waar zowel volwassenen als de jeugd ontspanning werd aangeboden. In 1978 gaf Willem Denys de fakkel door aan voorzitter Walter Rosseel.

De inkomsten van de 'West club' maakten het complex niet voldoende rendabel, en op aanvraag van de Jeugdraad van Nieuwpoort werd - op kosten van de 'West club' - het groot terras dicht gemaakt en ingericht als "Kraaienest".

In 1979 vertrok de uitbater naar Wulpen en in 1981 werd het complex aangekocht door Mevr. Caron-Mouton van "Sandeshoved".

Deze laan werd aangelegd in 1961, samen met de Franz Courtenslaan. Het zou ongeveer de grens vormen van de verkaveling van de duinen naar het westen toe, die eerder uitgebreider gepland was. De laan volgt samen met de Emile Verhaerenlaan het duingebied 'Kartuizerduinen'.

Georges Rodenbach (Doornik 1855 - 1898) was **dichter en romancier in de Franse taal**.

Was eerst advocaat en koos daarna voor de letteren door zich aan te sluiten bij La Jeune Belgique. Hij begon als dichter in het zog van de symbolisten in Frankrijk. Zijn eerste

dichtenbundels *Le Foyer et les champs* (1877), *Les Tristesses* (1879), *La Mer élégante* (1881) wezen onbetwifelbaar op de Parnassiense invloed en de cultus van de vorm. Vanaf "*L'Hiver mondain*" (1884), nog meer in "*La Jeunesse blanche*" (1885) en in "*Du Silence*" ontplooide zich een nieuwe poëtische persoonlijkheid die de droombeelden koppelden aan een wazig

mysticisme. "*Le Voyage dans les yeux*" (1893), "*les Vies encloses*" (1896), "*Le Miroir du ciel natal*" (1898) toonden een kunsttemperament in tegenstelling tot de gewelddadige en machtige Verhaeren, zijn voormalige medeleerling. Zijn romans weerspiegelen dezelfde nevelige en zenuwachtige sfeer: "*L' Art en exil*" (1889) maar vooral "***Bruges-la-Morte***" (1892), zijn meesterwerk, waren getuige van een leven dat stilaan verdween en dat de ziel der zaken raakte. Hij schreef ook enkele dramatische essays "*La Petite Veuve*" (1884), "*Le Voile*" (1894) en "*Le Mirage*" (1901), drama in 5 stukken.

Er kan gesteld worden dat Nieuwpoort-Stad rond die periode, juist voor 1900, ietwat zo'n melancholische sfeer moet hebben gehad.

Zijn roman "*Bruges-la-Morte*" werd aangepast en verfilmd tot een Franse televisiereeks en een film van Roland Verhavert (1981).

Op een vroeger plan van de Simli stond hier als naam "Avenue Jacob Smits"

Nieuwe naam, **sinds 2005**, voor het verlengde van de Brabantstraat, ten zuiden van de Elisalaan.

Deze **Oostendse schilder, tekenaar en etsers** werd geboren in 1860 en zou er sterven in 1949.

James Sidney Edouard Ensor was zoon van James Frederic uit Brussel, ingenieur van bruggen en wegen, en Marie Haegheman uit Oostende. De ouders huwden met dispensatie wegens hun verschillend geloof. Ze hadden ook een dochter Marie Carolina (1851- 1945).

De kunstenaar evolueerde van een realisme naar expressionisme met glinsterende tinten. Zijn geliefde thema's zoals geraamten, maskers en carnaval benadrukken zijn neiging naar het burleske.

Hij kwam naar Nieuwpoort in de jaren 1887-1888.

In 1925 werd hij lid van de Koninklijke Academie van België. Hij kreeg de barontitel in 1920. Hij bleef zijn leven lang ongehuwd en woonde in een souvenirwinkel in de Vlaanderenstraat alwaar hij overleed. Zijn graf ligt op het kerkhof van Mariakerke, westelijk van Oostende.

De verbinding tussen het G.Gezelle en het Nieuwlandplein

Edmond Kamp was één van de beheerders van de NV SIMLI "Société Immobilière et Mobilière du Littoral" die het duingebied, aangekocht van Henri Crombez sr. in 1928, urbaniseerden.

Brusselaar Joseph Van Neck, die onder andere naam maakte als architect van de wereldtentoonstelling van 1935 in Brussel, tekende het verkavelingsplan. In tegenstelling tot het dambordschema van het oude Nieuwpoort-Bad, werd in de SIMLI-wijk gekozen voor een grillig stratenpatroon en voor het bewaren van het duinen reliëf. De Henri Crombezlaan en de Zeelaan vormden oorspronkelijk de grens van de verkaveling.

Bij een referendum in **1947** lobbyde de minderheid van de inwoners zich uit voor een overheveling van de badplaats van Oostduinkerke naar Nieuwpoort. **Sinds 19 mei 1949** werd Nieuwpoort-Bad, t.t.z. 433 ha gelegen tussen de Havengeul, de zee en de Kinderlaan, bij Prinselijk Besluit bij Nieuwpoort gehecht.

De in 1928 opgerichte maatschappij "La Société Immobilière et Mobilière du Littoral" (SIMLI), zorgde **in de jaren 1950-1960** ten zuiden van Elisalaan, rondom het Guido Gezelleplein,

schuin ingeplant op de Zeedijk, voor de belangrijke elitaire villaverkaveling (1950-60), met bochtige lanen, waarbij duinen reliëf en -bepanting behouden bleven. Cottagebebouwing, zo karakteristiek voor De Panne en Koksijde, is hier quasi onbestaand.

De wijkraad van de SIMLI komt jaarlijks bijeen om afspraken te maken met het stadsbestuur i.v.m. het behoud van het eigen karakter, het onderhoud van de lanen, parkings, verlichting, ..

Emile Verhaeren (St. Amands 1855-Rouen 1916) behoort met zijn tijdgenoot en vriend Maurice Maeterlinck tot de grote Vlaamse schrijvers in die **in het Frans** schreven en die internationale faam genoten. Zijn leven is verbonden met de geschiedenis van de eerste wereldoorlog in de Westhoek. Hij onderhield vriendschapsbanden met koning Albert I toen hij samen met hem het front bezocht in 1914 en 1915. Zijn indrukken vonden een neerslag in zijn gedichten en lezingen in het buitenland over ons land en zijn cultureel verleden. Hij schreef vrij veel over het Vlaanderen zoals hij het zag, waarvan bundels als *Toute la Flandre*, *Les Flamandes*, *La Guirlande des Dunes*. In Rouen werd hij per ongeluk gegrepen door een trein, toevallig onder de ogen van Victor Gilsoul (zie aldaar).

Verhaeren werd gerepatriëerd en een eerste maal begraven op de militaire begraafplaats van Adinkerke. Een tweede maal werd hij in het geheim begraven op het kerkhof in Wulveringem, eind 1917 of begin 1918, dit op verzoek van de vorsten omdat Adinkerke toen onder vuur lag. In 1927 werd Verhaeren terug opgegraven en ditmaal werd hij in zijn geboortegrond begraven in St.-Amands a/d Schelde.

E. Verhaeren in 1910 en zijn handtekening.

E. Verhaeren houdt van de zee, op hartstochtelijke, haast egoïstische wijze. Hij beschrijft de zee in alle seizoenen. Vooral de winter spreekt hem aan, wanneer de stranden verlaten zijn, 'tot in de lente' voegt hij er met ondertoon van spijt toe.

Hij doet echter zijn beklag aan Theo Van Rysselberghe over het groeiend aantal toeristen:

'La foule idiote qui détruit toute grandeur rien qu'en se baladant devant la mer. On devrait avoir la mer à soi seul. Les jupes des femmes et les vagues se font tort. Et puis, quels caquetages devant le grave émoi d'une marée qui monte. Comme l'homme est mesquinisant, toujours...'

vertaling

'Alleen al door langs de zee te wandelen verwoest de dwaze menigte elke grootsheid. Men zou de zee enkel voor zichzelf moeten hebben. De rokken van de vrouwen vloeken met de golven. En dan dat gekwetter voor de ernstige emotie van de opkomende vloed. Wat maakt de mens toch alles zo zelig, altijd.....'

Nieuwpoort was hem zeker niet onbekend ... uit "Un lambeau de Patrie" (Les Ailes rouges de la Guerre, 1916)

**"De l'un a l'autre bout de boueuses tranchées,
Et l'Yser déborde y fait stagner ses eaux
Sur des vergers de ferme où jadis les oiseaux
Aux vieux pommiers en fleurs suspendaient leurs nichées.
Dixmude et ses remparts, Nieuport et ses canaux,
Et Furnes, avec sa tour pareille à un flambeau.
Sous ta gloire, la gloire et le deuil tour à tour
Apparaissent et l'entremêlent,
O noms sacrés! Wulpen, Pervyse et Ramscapelle!
C'est près de vos clochers, en d'immenses tombeaux,
Qu'ils goûtent le repos,
Ceux qui se sont battus avec force et furie.**

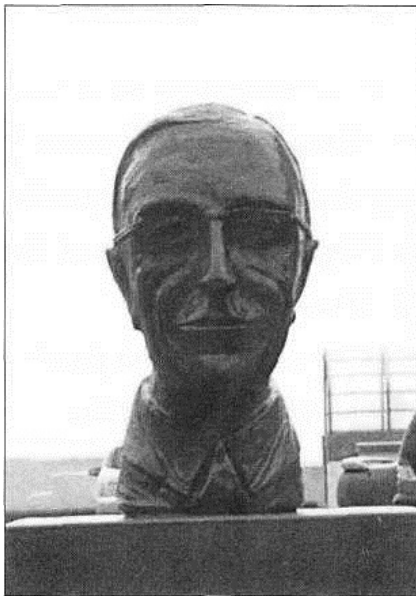
Een ander gedicht uit '*La guirlande des dunes*', dat uitdrukkelijk verwijst naar de Westhoek, is het gedicht '*Les tours au bord de la mer*'. De torens van Nieuwpoort, Veurne en Lissewege staan daar zoals de wilg, als getuigen van de ruwe volksaard van de Vlaming, een volksaard waaraan de dichter trouw wil blijven:

(...)

**Votre ombre est là, sur mes penses et sur mes livres,
Sur mes gestes nouant ma vie avec sa mort.
O que mon coeur toujours reste avec vous d'accord!
Qu'il puise en vous l'orgueil et la fermeté haute, Tours debout près des flots, toujours debout
près des côtes,
Et que tous ceux qui s'en viennent des pays clairs
Que brûte le soleil, à l'autre bout des mers.
Sachent, rien qu'en longeant nos grèves taciturnes,
Rien qu'en posant le pied sur notre sol glacé,
Quel vieux peuple rugueux vous leur symbolisez
Vous, les tours de Nieuport, de Lisseweghe et de Furnes !**

De enige keer dat een straat werd genoemd naar een nog levende persoon te Nieuwpoort: **burgemeester** Floribert Gheeraert (1905-1993). De beheerders van de SIMLI hadden daarop aangedrongen.

Net vóór WO 2 kwam hij op in de gemeenteraadsverkiezingen van 1938, op de lijst Gemeentebelangen, een katholieke scheurlijst. In **1946** kwam hij opnieuw en zijn lijst won 3 zetels. Ze vormden een coalitie met de liberalen (2 z) en de socialisten (1 z), tegen de katholieke lijst van 5 zetels, Het was onder zijn legislatuur (1947-1970) dat de **urbanisatie van de duinen in** Nieuwpoort - Bad in de 50-er jaren uitbreiding nam.

Deze dominante burgemeester was bepalend bij het herstel van Nieuwpoort na WO 2. De vernieuwde kaai, de opruiming van het barakkenkwartier, de aanleg en de verfraaiing van het westen van de stad, de veranderingen aan het kaaifront... maar ook de werken aan de zeedijk. Deze burgemeester kreeg een standbeeld ter hoogte van het Hendrikaplein in Nieuwpoort Bad.

Deze laan werd aangelegd in 1961, samen met de Georges Rodenbachlaan. Het zou ongeveer de grens vormen van de verkaveling van de duinen naar het westen toe, die eerder uitgebreider gepland was.

Franz Courtens van Dendermonde (1854-1943) was een **impressionistisch schilder** en werd zowat oprichter genoemd van de "School van Dendermonde". Zijn rijk oeuvre vertoont een verscheidenheid en benadert zowel het landschap als de marine, als de stad, het portret, het landelijk leven en de dieren thema's. Hij kreeg internationaal aandacht, want hij was niet alleen voorzitter van het lerarencorps van het "Hoger Instituut van Schone Kunsten" en lid van

de "Academie van Schone Kunsten" allebei in Antwerpen, maar ook van Munchen, Milaan, San Fernando (Spanje) en van "L'Institut de France".

Hij kreeg de baron-titel in 1922 van koning Albert I. Iemand als Paul Delvaux werd door hem aangemoedigd. Drie van zijn zeven kinderen werden ook kunstenaar: Hermann, Alfred en Antoine.

Eugene Demolder (1862-1919) was een Brussels verteller en kunstcriticus in de Franse taal.

Hij was eerst advocaat en rechter, maar hing zijn toga aan de haak om aan literatuur te doen vanaf 1895. Als medewerker aan "La Jeune Belgique" en dan stichter van "Le Coq Rouge" werd hij één der vertegenwoordigers van de prozastijl waar rijke taal belangrijker is, dan de psychologie van de personages. Als criticus schreef hij monografieën over Félicien Rops, Constantin Meunier en James Ensor.

Woning nr 4- ontwerp architect P. Callebout

Charles Théodore Henri De Coster (Munchen 1827-Elsene 1879) was een **Franstalige schrijver** die zijn eerste werken publiceerde in de krant "Société des Joyeux" wat hij met jeugdvrienden had helpen stichten in 1847.

Hij werkte nadien samen met "La Revue nouvelle", waarvan de naam veranderde in "La Revue trimestrielle" vooraleer hij met Félicien Rops animator werd van het weekblad "Ulenspiegel".

In dit laatste werd hij hevig pamflettist met als ps. "Karel"

In 1867 publiceert hij " *La légende et les aventures héroïques, joyeuses et glorieuses d'Ulenspiegel et de Lamme Goedzak au pays de Flandre et ailleurs*", geïnspireerd door de Duitse "*Till Eulenspiegel*" maar dan getransponeerd in Damme in de tijd van de opstand tegen de Spanjaarden in de 16e eeuw.

Dit was de eerste roman die op de persen van Gutenberg (1520) werd gedrukt (in oud- Vlaams) en was reeds in 1559 in het Frans vertaald als "*Till l'espiègle*".

Till (°Kneitlingen - + Mollen- Lubbeck)»door handel»Brugge Vlaanderen - graag gelezen door het plattelandsvolk - werd verboden in 1621.

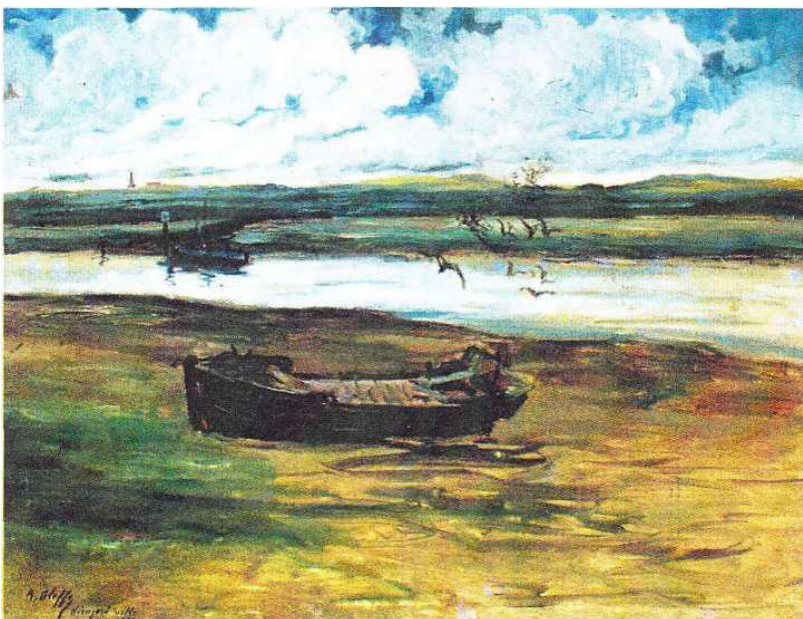

Aanvankelijk noemde men deze laan "Avenue Benjamin Crombez".

Woningen nr 8 (architect P. Callebout); nr 11 modernistische woning

Agust Oleffe was een **post-impressionistische schilder** (St. Joost ten Node 1867- Oudergem 1931) die bekend geworden is om zijn marines.

In de loop van 1895 komt kunstschilder Auguste Oleffe zich met zijn echtgenote te Nieuwpoort vestigen. Zij betrekken er een bouwvallig huisje vlak bij de Onze-Lieve-Vrouwekerk en later in de Oostendestraat. Het koppel krijgt er weldra het gezelschap van twee andere schilders, Louis Thevenet (1874-1930) en Albert Baertsoen (1866-1922). Nieuwpoort biedt hem wat hij zoekt: een aantal thema's die hij plichtsgetrouw en in alle rust zal aanboren; vooral de zee en de vissers.

Hij schilderde ook portretten, landschappen en stillevens met een hedonistische inslag in een aan het impressionisme verwante techniek en in kleuren die aan Manet doen denken. Hij was bevriend met Rik Wouters en de Brabantse fauvisten.

In 1938 richtte men een kapel van O.-L.-Vrouw ter Duinen op bij het kruispunt met de Georges Eekhoud- en Emile Verhaerenlaan.

Tussen de diverse Franstalige auteurs, is er ruimte gemaakt voor een tweetal Vlaamse auteurs (zie G. Gezelle), al waren de vroegste publicaties van Conscience ook in het Frans.

Henri Conscience (Antwerpen 1812 - Elsene 1883) ligt aan de oorsprong van de historische roman in het Vlaamse taalgebied. In zijn roman *"De Kerels van Vlaanderen"* vertelt hij de strijd tussen de Blavotkins en de Ingrekens: twee strijdende families uit het Veurnse begin 13e eeuw.

Hij haalde zijn gegevens uit *"Histoire de Flandre"* van Kervyn de Lettenhove. Uit die roman kwam de leuze *"Vliegt de Blauwvoet, storm op zee"* die door toedoen van de studenten in Roeselare o.l.v. Albrecht Rodenbach een eigen leven is gaan leiden.

Hij was één van de eerste kunstenaars die in 1859 de verste uithoek van het kleine Adinkerke, een landbouwdorpje met een beperkte vissersactiviteit kwam ontdekken. 't Is op deze verloren plek dat hij zijn roman *Bella Stock* situeert, een verhaal over de vissers aan onze kust met als achtergrond het begin van de Franse Tijd en het beleg van Nieuwpoort in 1794. Bella was de dochter van visser Simon Stock. Zij trouwde met een jonge Franse edelman, die ontsnapte aan de fusillade te Nieuwpoort, na het beleg door generaal Vandamme op 18 juni 1794.

Woningen nr 1, 3 en 4 ontwerp architect Peter Callebout: Het platte huis tussen Hendrik Consciencelaan en de Mosweg dateert uit **1956 en was zijn eigen woning**. De architect zou jarenlang aan de woning blijven sleutelen. De houten wand aan de kant dan de Hendrik Consciencelaan is een latere toevoeging. De rotsblokken in de tuin waren een geschenk van de architecten van het Japans paviljoen op de expo 58 in Brussel.

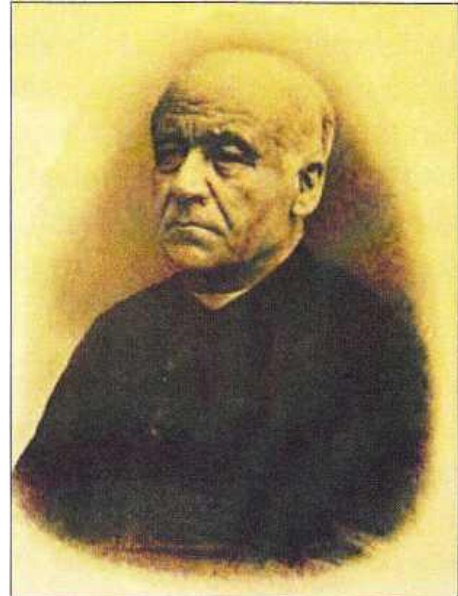
Eerst was men geneigd dit plein "Place du parc" te noemen. Het plein werd reeds aangelegd in 1949 maar volledig vernieuwd in 1968,

Tot 1975 stond hier de Guido Gezelleplaats.

Naast Conscience is dit een tweede voorbeeld hoe een Nederlandstalig auteur herinnerd werd te Nieuwpoort en wel halfweg de Henri Crombezlaan in de duinen.

Guido Gezelle (Brugge 1830-1899) priester-dichter pleitte voor een eigen Vlaams en zette zich af tegen een algemeen Nederlands met een overwicht uit Holland. Men kan niet voorbij aan zijn originele woordkunst en kunde.

In een gelegenheidsgedicht bij de aanstelling van August Vanden Berghe (1817-1875) als pastoor te Nieuwpoort in 1863 bewees de dichter dat hij zeer goed op de hoogte was van de geschiedenis van Nieuwpoort.

**O Nieuwpoort, rijkbedeelde stad,
ik wensche ik u proficiat;
proficiat, Heer Paster,
met Nieuwpoorts oud cadaster...**

Deze erudiet lag aan de basis van het Heemkundig tijdschrift Biekorf, dat nu meer dan een eeuw bestaat.

In 1999 werd op dat plein een kunstwerk, van Martine Platteau ingehuldigd met enkele verzen van Gezelle uit 1891.

**Ons leven vloeit,
ons leven spoeit,
met een getij
zijn we voorbij**

Langs deze brede straat was in de dertiger jaren van vorige eeuw een minigolfterrein. Het werd opgedoekt in 1977. Het was eerst de verbinding tussen de Albert I laan met de Schoolstraat (nu Nieuwlandplein). Voorbij het Guido Gezelleplein is de naam vervangen door Edmond Kamplaan.

Henri Crombez (Doornik 1856-Taintignies 1941) was burgemeester geweest, volksvertegenwoordiger en senator in het Doornikse. Hij is de neef van Benjamin Crombez en erfgenaam. Hij was nl. **de oudste zoon van François Crombez**. Waar Benjamin Nieuwpoort-Bad (grondgebied Oostduinkerke) tot een mondaine exclusieve badplaats wou maken, zette zijn opvolger enigszins gemilderd die betrachting verder.

Op 24 mei 1894 stelt Benjamin een eigenhandig geschreven testament op waarbij hij zijn goederen schenkt aan zijn neef **Henri Crombez sr**. Bij het overlijden van Benjamin Crombez **op 23 augustus 1902** wordt **Henri Crombez sr** eigenaar en telde Nieuwpoort-Bad slechts 83 villa's, 7 hotels, 7 winkels en een casino.

Op 20 oktober 1922 schenkt Henri het strand, de dijk, de openbare plaatsen, lanen en wegen aan de gemeente Oostduinkerke.

Het wetsvoorstel Vauthier van **8 maart 1928** tot grenswijziging tussen de gemeenten Nieuwpoort en Oostduinkerke wordt bij de kamer van volksvertegenwoordiging ingediend doch wordt niet uitgevoerd omdat de (toenmalige) burgemeester Désire Brassinne van Oostduinkerke te Nieuwpoort-baden op de hoek van Louisweg - Albert I-laan woonde en omdat de Nieuwpoortbadnaars geen voorstanders bleken te zijn voor grenscorrectie.

Op 22 december 1928 - verkoopt grootgrondeigenaar Henri Crombez sr 93 ha duingebied aan de pas opgerichte maatschappij "**SIMLI**" (**Société Immobilière et Mobilière du littoral**).

Georges Eekhoud (1852-1927) was een Antwerpse schrijver die "le plus flamand des écrivains de langue française" werd genoemd.

Hij is bekend als romancier en naturalist, maar ook als journalist, kunstcriticus en professor letterkunde aan L'Academie des Beaux-Arts en de Brusselse normaalscholen.

Hij was één van de eerste medewerkers van "La jeune Belgique" waarvan hij zich afscheidde om "Le Coq Rouge" te stichten, om de minder elitaire kunst te verdedigen.

Hij was lid van de Academie der Taal en Letteren van België sinds haar stichting in 1920.

Op het oorspronkelijk ontwerp stond Georges Eekhoudweg (1961).

Langs deze "Venelle mousseuse" kwamen in de vijftiger jaren van vorige eeuw enkele typische villa's van architect Maurice Hoyoux (1903-1960) (Mosweg 5 en 9) en van architect Peter Callebout (Mosweg 2, 4, 7 en 8.)

In een kleine wijk 'de Callebout-site' in de omgeving van de August Oleffelaan, ontwierp architect Peter Callebout in de jaren 1954-1956 een 10-tal woningen. Deze en nog een drietal modernistische woningen hebben elk een specifieke uitstraling die zich onderscheidt van de rest van de SIMLI-wijk. Volgens plenair overleg en suggesties van het Agentschap Onroerend Erfgoed van 28/11/2011 moet de eigenheid van deze woningen behouden blijven en zo mogelijk opgewaardeerd worden.

De **woning nr 2** ontwierp Callebout voor een persoonlijke vriend, de Hongaarse houtsnijder Jozsef Csizikiss.

Schrijver Hedwig Spellers, voor wie Callebout trouwens een woning ontwierp (**Mosweg 4**), typeerde ze ooit als "huizen in de duinenplooien uitgezet".

Het platte huis tussen Hendrik Consciencelaan en de Mosweg dateert uit **1956 en was zijn eigen woning**. De architect zou jarenlang aan de woning blijven sleutelen. De houten wand aan de kant dan de Hendrik Consciencelaan is een latere toevoeging. De rotsblokken in de tuin waren een geschenk van de architecten van het Japans paviljoen op de expo 58 in Brussel.

In 1967 ziet Callebout zich verplicht zijn huis te Nieuwpoort op te geven en dit wegens zware gezondheidsproblemen. Hij trekt naar Brussel en overlijdt er drie jaar later. De nieuwe bewoners van het huis **Mosweg (nr 7)** zijn beeldhouwer Roel D'Haese (1921-1996) en zijn echtgenote de schrijfster Chris Yperman (°1935- + 2015).

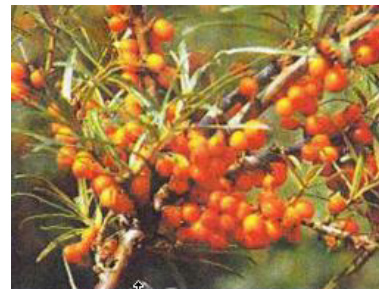
Aan het begin van de **Mosweg (nr 7)** staat de dubbelwoning voor Elisabeth De Saedeleer, de dochter van de bekende kunstschilder Valerius. Ze dateren uit 1954 en waren de eerste huizen in de nieuwe wijk.

Bij de planten behoren de mos soorten tot de Sporeplanten/ Cryptogamen. Deze titel verraadt dat hun 'geslacht' moeilijk te onderscheiden is en toch planten ze zich voort. Vrij algemeen komen de meeste soorten in bossen voor, maar ook in de duinen is Haarmos/ Polytrichum commune een pionier begroeiing op gefixeerde duinen-partijen. Ze houden vochtigheid vast en uitwerpselen van de konijnen zorgen voor de bemesting.

Woning Struikweg 3 ontworpen door architect P. Callebout.

Met veel goede wil kan men hierbij denken aan de struikenplantengroei in de duinen. Behalve de Vlierboom, de Kruipwilg en de Populier soorten is de meest typische struik in 'wilde' duinen de Duindoorn, waarbij de vrouwelijke versie opvalt met haar oranje bessen.

Dit was een zandige weg die slechts in 1982 steenslag verharding kreeg. Het was oorspronkelijk "Allée Louis"

Louis Alexandre G. Crombez (1818-1895) was, vierde kind en de tweede zoon met nakomelingen van Benoît. Hij is burgemeester geweest in Doornik, ook volksvertegenwoordiger en zelfs een tijdlang vicevoorzitter van de kamer van volksvertegenwoordigers.

Op de hoek van de Louisweg, Voie Louis, en de Albert I laan woonde Desire Brassine, de burgemeester van Oostduinkerke. Dat en de afkerigheid van de toenmalige bewoners van Nieuwpoort-Bad was bepalend om het wetsvoorstel-Vauthier, tot grenswijziging tussen Nieuwpoort en Oostduinkerke, in de grond te boren op 8 maart 1928, Een wijziging hetzelfde jaar op 22 december mocht ook niet helpen.

De uitbreiding naar agrarisch gebied (tot Victorlaan) gebeurde later. Daar bevindt zich tussen Nieuwpoort-Stad en -Bad het vlak polderlandschap

Deze weg werd aangelegd in 1958 tussen de Henri Crombezlaan en de Louisweg.

Aanvankelijk werd voor deze weg de naam Muntweg bedacht op het ontwerpschema (1961).

Letterlijk zou 'muntkruid' penningkruid betekenen, uit het geslacht van de Wederik/ Lysimachia van de familie van de Sleutelbloemen/ Primulaceae.

Muntkruid/L. Nummularia daarentegen heeft grote gele bloemen en plant zich voort met uitlopers.

Deze verbinding tussen de Louis Artanlaan tot aan de Louisweg, toen er nog geen sprake was van de Espinette noemde die weg "La Venelle des melilots"

Tussen de beide oorlogen was er langs de westzijde van de parochiekerk in Nieuwpoort-Bad een druk bezocht tennisveld. In 1933 werden eveneens tennisvelden aangelegd rondom de uitbating "Den Espinette" in de (nu) Oleffelaan. Aldaar was na WO 2 de dynamische tennisclub gevestigd "Nieuport-Dunes". In 1979 werd eveneens gestart met een nieuwe tennisclub "TC Den Espinette".

Die naam komt dan weer van "Espinette" of hutje omringd met doornhaag (haie à épines), waar men iets kon drinken.

In 1955 koos men de naam voor een straat parallel aan Albert I laan.

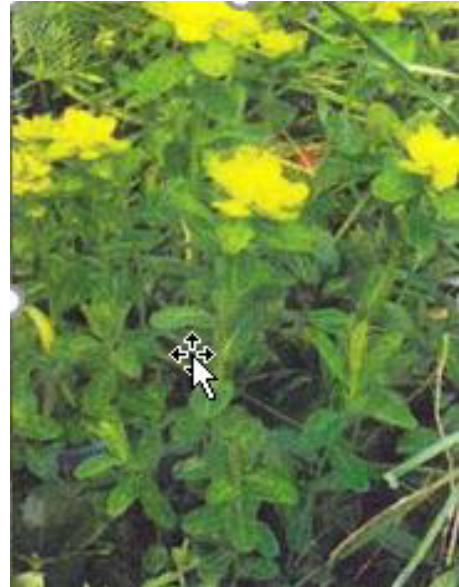
Er was zelfs een terrein met tribunes voor toeschouwers. Er werden hier belangrijke toernooien gespeeld zoals de Daviscup voor jongeren in 1956 en 1957.

Deze weg is een sterk golvende weg die uitgeeft op de Tennislaan.

Genoemd naar het geslacht Wolfsmelk/ Euphorbia, binnen de familie van de Wolfsmelkachtigen/ Euphorbiaceae. Bij ons zijn er zo'n 16 verschillende soorten bekend, zelfs een tweetal als sierplant w.o. de Prachtwolfsmelk of 'Kerstster'.

Het melksap van alle soorten is in mindere of meerdere mate giftig.

Deze korte weg werd bestraat in 1960.

Albert Pinot (Brussel 1875-1962) was lid van de kunstkring "Le Sillon" opgericht in 1893 door een groep jonge kunstenaars van de Brusselse academie. Ze reageerden tegen het neo-impressionisme en symbolisme.

Hij schilderde figuren, buitentaferelen, marines en interieurs. Zijn oorspronkelijke schilderijen waren donker en somber, maar met rijke kleuren en een voorliefde voor overdadig verfoleg.

Later werd zijn toets lichter, meer luministisch en dat bracht zijn werk in de buurt van de Brabantse fauvisten.

Hij heeft diverse werken geschilderd geïnspireerd op de omgeving en de mensen in Nieuwpoort.

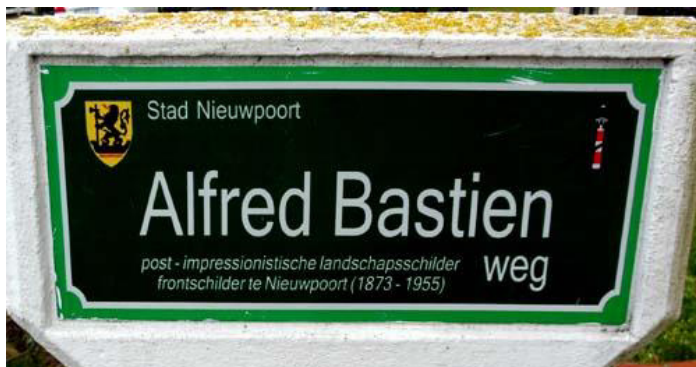
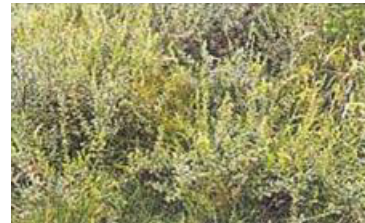
Vroeger was dat "Sentier des Phlox" en bij het begin van de urbanisatie van de Simi nog Phloxweg. In 1960 werd deze weg bestraat.

Naar het geslacht Vlambloem/ Phlox zijn er enkele soorten in het wild, maar als sierbloem zijn er veel bastaardsoorten. Afkomstig van Noord-Amerika.

Naar boom of heesters van de Wilgenfamilie/ Salicaceae. Het geslacht Wilg/ Salix kent een paar tientallen soorten in onze streek. Een zeer typische soort uit de duinen is de Kruiwilg/ Salix repens die kan beschouwd worden als een van de pionier heesters in stuifzand.

Het is een hooggelegen verbindingsweg tussen de Wilgenweg en de Louis Artanlaan.

Deze Brusselse schilder (1873-1955) is een post-impresionistische schilder van landschappen, stillevens, genrestukken en portretten. Hij heeft veel afwisseling in zijn werk. Soms zeer vrij, dan weer traditioneel met vette, heldere en gekleurde pasta. Hij was lid vanaf 1945 van de "Académie royale de Belgique".

Verbleef in Parijs met zijn vrienden M. Wagemans, F. Smeers en M. Blicq. Keerde terug naar Brussel, waar hij met bevriende schilders de groep 'Le Sillon' stichtte

Tijdens de WO I nam hij dienst, ontmoette hij koning Albert en werd door het leger vrijgesteld om schetsen, aquarellen en schilderijen van Nieuwpoort-Stad en het front te maken. (Het panorama van de IJzer - chromolithografie - 1918-1921). Hij had een schuilplaats (abri) langs de Veurnevaart. Een bronzen plaat in de Pieter Deswartelaan herinnerde daaraan. (het gebouw werd afgebroken)

Deze laan werd op de plannen van 1929 aangeduid als "Avenue Isidore Florizoone". Dat was toen de secretaris van de gemeente Oostduinkerke.

Het was één der eerste straten in de Simli. De verharding kwam er in 1956. Ze werd genoemd naar Louis Artan de Saint Martin (1837-1890), die in 's Gravenhage (Den Haag) geboren is. Hij was een **realistisch schilder**, beroemd geworden voor zijn marines. Hij wilde als *peintre de la mer* betiteld worden. Hij huldigde het Belgische impressionisme in. Hij was medestichter van "La Société libre des Beaux Arts" in 1868.

In 1884 vestigt Louis Artan de Saint-Martin zich te De Panne en verkent van daaruit het hele gebied tot aan Nieuwpoort. Zijn atelier is een barak op palen, een oude douaneloods op het strand van De Panne. Hij stierf in 1890 in vrij

miserabele omstandigheden op een zolderkamer van "Hôtel de Tournai" op de plaats waar nu het Hôtel Cosmopolite staat. (De Panne)

Hij wordt op het dorpskerkhof te Oostduinkerke begraven. Het duurt niet lang of een comité onder voorzitterschap van schilder Alfred Verwee zich inzet voor het oprichten van een passend grafmonument. Het wordt ontworpen door architect Victor Horta in een sobere art nouveau vormgeving. Het bronzen

bas-reliëf met het portret van de kunstenaar is een ontwerp van de succesvolle beeldhouwer Charles Van der Stappen die wel vaker met Horta samenwerkt.

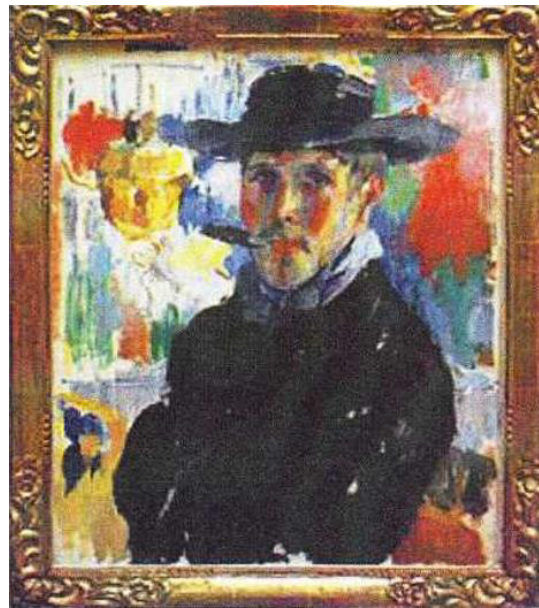

Een korte weg tussen de Albert I - en de Tennislaan.

Naar Rik Wouters (Mechelen 1882-Amsterdam 1916) een veelzijdige kunstenaar, schilder, tekenaar, aquarellist en beeldhouwer van portretten, voorwerpen, landschappen en stillevenen. Hij was een autodidact die begonnen was als beeldhouwer. In zijn schilderkunst had hij invloeden van James Ensor, Gustave Olfette. Rond 1912 bracht het werk van Cézanne hem tot een vormelijke synthese die van hem de spilfiguur maakte van het **Brabantse fauvisme**. Tijdens WO I werd hij gemobiliseerd en raakte gewond. Er kwam tijdelijk een onderbreking in zijn ontplooiing als plastisch kunstenaar. Vluchtte naar Nederland en schilderde er in Amsterdam zijn laatste werken in gezelschap van zijn trouwe echtgenote Nel.

Deze weg verbindt de Louis Artanlaan met de Elisalaan.

Deze roomwitte plant komt wel voor in duinpannen die wat vochtig zijn: Parnassia palustris. Het vormt een geslacht uit de Steenbreekfamilie/ Saxifragaceae. Parnassia heeft mooie heldere witte bloemblaadjes met groene nerven. Parnassia bloeit in de zomer, vaak in gezelschap van orchideeën. Vroeger was Parnassia ook op de heide te vinden, maar dat is tegenwoordig zeldzaam. Parnassia hoort op zeer schrale grond en zodra er bemest is verdringen andere planten de Parnassia.

Deze Brusselse schilder (1867-1939) had een somber palet en schilderde o.m. landschappen, intieme interieurs en pittoreske stadszichten, alsook talrijke haventaferelen aan de Belgische en Nederlandse kust. Omstreeks 1900 ook te Nieuwpoort.

"Bui'g weer in Nieuwpoort" 1901- Victor Gilsoul (1867-1939).

Zijn voorkeur ging naar weergave van nacht en maan, steeds in een realistische stijl. Rond 1900 werd zijn coloriet helderder en lichter en zijn factuur impressionistischer.

Onderwerpen als scheepswrak, staketsel, polderlandschap, IJzermonding dateren van de periode 1901-1914.

Hij laat zich zoals Artan evenmin afschrikken door de grootsheid van de onstuimige zee. (zie werk in de raadzaal van het

stadhuis te Nieuwpoort

Hij heeft les gevolgd te Brussel en te Antwerpen bij Louis Artan en Franz Courtens. Hijzelf was vanaf 1924 leraar aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen,

Frans Smeers (Brussel 1873-1960) was een **post-impressionistisch schilder** zoals Oleffe en eveneens ets- en aquarellist. Hij was de stichter van "Le Sillon" in 1893.

Frans Smeers was een vaste vakantiegast te Nieuwpoort en Oostduinkerke. Ook hij schildert op het strand, in de duinen, langs de IJzermonding en op het staketsel. Smeers introduceert echter een nieuwheid; hij schildert zijn eigen familie en documenteert zo de vakanties aan zee.

Hij was bekend voor zijn portretten, landschappen en marines. Voor 1900 schilderde hij zeer realistische portretten en genres.

Hij werd professor aan de Kunstacademie te Brussel en was lid van de Koninklijke Academie van België vanaf 1956.

Hij heeft enkele portretten geschilderd in de Nieuwpoortse omgeving.

In het ontwerp van het verkavelingsplan van 1955 had men eerst gekozen voor Duingrasweg. Het is de verlengde van de Jules Goethalsstraat met de Emiel Verhaerenlaan (hoek Jules Goethalsstraat Albert I laan). De huidige naam dateert van 1984 naar de grote bas- en baritonzanger.

Hij werd geboren in Seraing in 1881 en overleed in Nieuwpoort in 1955. Na zijn studies aan het muziekconservatorium debuteerde hij te Antwerpen.

Vanaf begin 1906 trad hij op in Rouen, Rijsel, Tourcoing en Parijs. Vanaf 1916 vestigde hij zich in Parijs tot 1940. Hij werd professor aan het Koninklijk Conservatorium te Brussel van 1942 tot 1945. Hij had een voorkeur voor de rol van "Falstaff".

Hij liet zijn villa (hoek Jules Goethalsstraat- Albert I laan) naar die figuur noemen. Hij woonde er vanaf 1952 tot zijn dood.

Zijn weduwe, Caroline Van Sandt (*1909) schonk bij testament het gebouw aan de stad in 1984, die het nadien heeft verkocht in 1987. Dit gebouw werd in 2020 afgebroken.

Deze weg was niet voorzien op het ontwerpplan van 1955, en blijkbaar aangelegd nà 1963 tussen de Frans Smeersweg en Albert Hubertyweg.

Dit is de meest recente verkeersader in de badplaats. Het was vroeger de "Voie Alexis". Deze naam is alleen nog overgebleven in het vm. Lombardsijde-Bad (zie aldaar) wat nu Nieuwpoort is geworden. Men had de naam bedacht, naar de derde voornaam van stamvader Benoît Crombez.

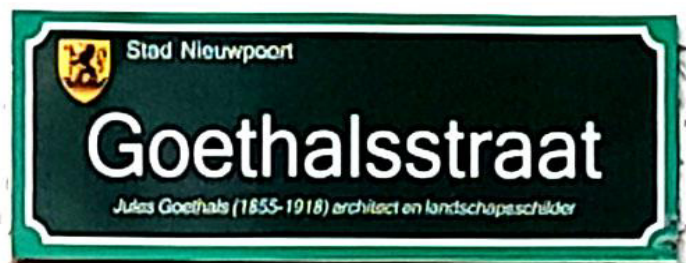
Hier was het slechts een kort stuk oude kasseiweg tussen de "Route des Bains" en "Rue de Furnes" dus de huidige Albert I laan en Veurnestraat.

Het plan voor deze verbindingsweg dateert uit 1929. De uitwerking begon in 1965, zoals de hele wijk tussen de Kinderlaan, de Louisweg, de Georges Rodenbachlaan en de Elisalaan en ze was open voor het verkeer in 1967. Er zijn moderniseringswerken uitgevoerd tussen 1979 en 1980.

Genoemd naar de echtgenoot van François Crombez: Elisa Verheyden (1834-1895). Zij was de moeder van Henri Crombez sr., de laatste erfgenaam van de gronden op Oostduinkerke en Lombardsijde.

De rioolaanleg dateert van 1985.

In 1986 werden de tramsporen uit de Albert I aan, parallel aan de zeedijk, omgelegd doorheen de Elisalaan.

Jules Goethals is vooral als etser van landschappen bekend geraakt. Hij ondervond veel invloed van T. Rousseau uit Parijs. Hij was medestichter van La Société libre des Beaux-Arts.

Te Nieuwpoort schilderde hij vooral omstreeks 1875.

Hij kreeg de titel van baron in 1920.

Genoemd naar de vierde zoon van Benoit Crombez: François Xavier (1829-1870). Die is gemeenteraadslid, provincieraadslid en volksvertegenwoordiger geweest in het Doornikse. Zijn oudste zoon Henri sr. erfde van Benjamin Crombez.

Deze voie François vóór 1914 had een gedeelte kasseiweg. Na de oorlog was het een zandstraat geworden.

De riolen werden er gelegd in 1951 en de bestrating in 1955. De openbare verlichting maar eerst in 1957. Ze werd doorgetrokken tot de Kinderlaan in 1964.

Er kwam een nieuw wegdek in 1976 met verlenging tot de Kinderlaan in 1984. Een ondergrondse parking kwam er aan het westelijk eind in 2008. De Franslaan is totaal vernieuwd in 2020.

Deze straat verbindt de Elisalaan met de Zeedijk. Op de hoek met de Zeedijk staat het gebouw "Kindervreugde". Oorspronkelijk was dit "La Villa des Lapins" van de familie Cormbez. Dit werd voor het eerst opgetrokken in 1868.

De straat werd genoemd naar één van de twee steden, naast Diksmuide, in het Westkwartier waarmee Nieuwpoort historisch nauwe banden had.

Deze stad zou gegroeid zijn op een eiland met een motte, om zich tegen de Vikingers te verdedigen. Ze was alvast een oudere nederzetting dan de stichting Sandeshoved. Niet onbelangrijk vanaf de oorsprong van deze nederzetting, was, dat de O.-L.- Vrouwparochie gedurende gans het ancien regime, dus tot en met de Franse bezetting en het concordaat onder Napoleon, bediend werd door de Norbertijner-monniken van de Sint-Niklaasabdij te Veurne.

Anderzijds had Nieuwpoort juridisch veel te maken met Veurne waar de hoofdbaljuw was gevestigd. Veurne was de hoofdzetel van de Kasselrij waar Nieuwpoort zich na een tijd heeft van los gemaakt.

Behalve de tienden die aan de kerkelijke instellingen van Veurne moesten worden uitgekeerd waren er regelmatig conflicten over het 'galgenveld' en over de vissersnederzetting Nieuwe Yde.

Waar Veurne en het platteland er rond in de 17e eeuw lange tijd onder Franse bestuur zat, was dit heel lang nooit het geval voor Nieuwpoort. Als het echter erop aan kwam om tegen een vijandelijk macht op te treden, kon Veurne wel dikwijls op Nieuwpoort rekenen.

De weg werd aangevangen als "Route des Bains" en door Crombez "voie Auguste" benoemd, naar de zoon Victor August (1847 Rijsel -1911 Orcq) van Victor Crombez.

Het was een steenweg, langs de havengeul, vanaf 1865 tussen het Oude Veurnesas (Kattesas) en "Pavilion des Bains", ook "Kurhaus" genoemd.

In 1889 werd de bestaande stoomtramlijn Oostende-Nieuwpoort-Stad verlengd tot Nieuwpoort-Bad, door een rail in het treinspoor bij te leggen.

In 1928 werd de stoomtram vervangen en reed voor het eerst de elektrische tram tot Nieuwpoort-Bad, nadat een veto van de gemeente Oostduinkerke bij M.B. verworpen was. Spijts de benaming Nieuwpoort-Bad, behoorde dit gebied tot de toen nog autonome gemeente Oostduinkerke.

In 1932-33 werd een macadamweg aangelegd tussen Nieuwpoort en Nieuwpoort-Bad aan de westzijde van de spoorwegbedding op kosten van de gemeenten Oostduinkerke en Nieuwpoort. Die werd eerst Koninklijke Baan genoemd.

De weg langs de havengeul was in erbarmelijke toestand in de jaren 1932-1933. Onderdruk van "Comité du Sud Ouest" in 1934 werd de Koninklijke Baan als Albert I laan benoemd, ook ter hoogte van de kaai.

In 1870 is de zeedijk slechts voor een klein deel aangelegd als wandeldijk. Een gedenksteen herinnert daaraan ter hoogte van het Hendrikaplein. De aanleiding hiervoor was het ruimen van een weg doorheen de duinen vanaf de stad vanaf 1858 en het doortrekken van het treinspoor in 1869.

Over de gehele lengte zijn maar eerst rode "klinckaerts" uit Boom gebruikt vanaf 1877 op initiatief van Benjamin Crombez.

Op de dijk lagen drie stroken: één voor ruiters, één voor voetgangers en één voor wagens en karren.

Henri Crombez sr. schonk, op 28 oktober 1922, de dijk, met de openbare ruimte, lanen en wegen aan de gemeente Oostduinkerke.

In 1923 werd per KB bevestigd dat de dijk aan de stad behoorde. De volledige vernieuwing als gevolg van de oorlogsschade uit WO 2, werd uitgevoerd vanaf 1949.

In 1954 kwam deze dijk aan de staat toe, want op de stadsplannen van toen stond een stippellijn op de bestrating van de zeedijk.

Er kwam een bad installatie in 1970. In 1987 besliste het GB van Nieuwpoort om de dijk op 12 m verder dan de rooilijn af te staan aan de staat.

Gedurende het eerste decennium van deze eeuw is men begonnen met de heraanleg van de dijk, in fases. Er zijn o.m. ondergrondse garages aangelegd.

Op zondag 6 april 2014 werd de derde fase tussen de Lefebvrestraat en het Leopoldplein officieel 'voor geopend' door Vlaams Minister van Openbare Werken en Mobiliteit Hilde Crevits. Ter hoogte van de Zeedijk en de Lefebvrestraat werd een arduinen plaat onthuld.

Was oorspronkelijk Place Henriette, naar de voornaam van de tweede echtgenote van Benoît Crombez: Henriette Françoise Jeanne Lefebvre (1790-1873), Zij huwden op 18 September 1811. Zij kreeg het vruchtgebruik van de erfenis van haar man, die was overgedragen aan zoon Benjamin vanaf 1862. Dat stond zij af op 2 juni 1867. Vanaf dan begon haar zoon, Benjamin, de uitbouw van Nieuwpoort-Bad als exclusief vakantieoord.

Echter de oudste dochter van Benoît heette ook Henriette Aline Françoise (1812-1878).

Een tijd lang gebruikte men zelfs als naam "Place Marie-Henriette" naar de echtgenote van koning Leopold II. Tot het eind van de veertiger jaren was nog zo'n aanduiding op een oude betonnen paal te zien: Koningin Marie Henriette (1836-1902)

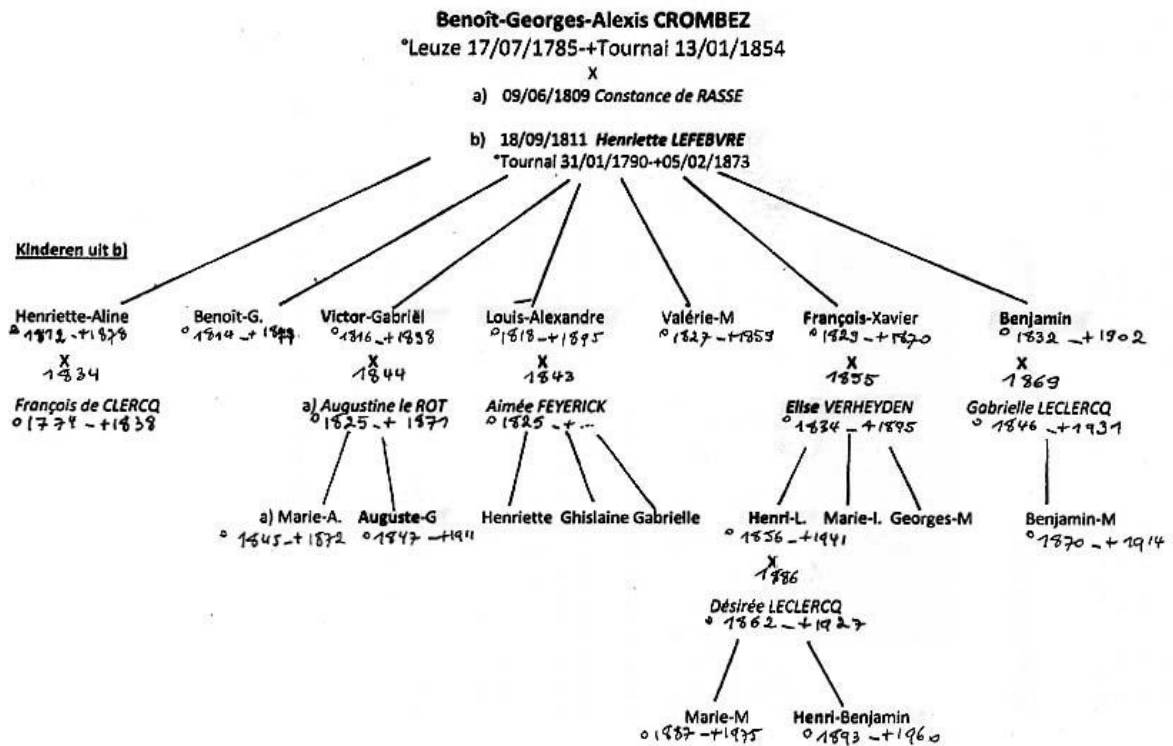
Het plein was vroeger kleiner, alleen door de afbraak van “Grand Hôtel de la Digue” in 1893 werd het ruimer.

In 1952 kwam er een paviljoen voor de politie, de P.T.T. en openbare toiletten. Bij de aanleg van ondergrondse garages in 1977 werd het diensthuisje volledige vernieuwd in 1979.

White residence – archief E.Heyde

De opmaak dateert van 2020, maar de brochure werd gemaakt in 2014. Ondertussen zijn er in de omgeving heel wat veranderingen gebeurd. ik denk dan aan het Nieuwlandplein en de villa "Falstaff" van Albert Huberty die nu afgebroken is...Jammer!!!

Opmaak: Etienne Heyde november 2020